

4. ADINEKOAK

4.1. Adinekoei etxean ematen zaizkien udal eskumeneko zerbitzuak

4.1.1. Etxez Etxeko Laguntza zerbitzua

Etxez Etxeko Laguntza zerbitzua etxean bertan ematen den zerbitzu bat da, zainketa pertsonalean eta etxeko zainketa lanetan laguntzeko, horren beharra duten pertsonen. Etxeko lanetarako edo beren buruak zaintzeko nolabaiteko mugak dituzten pertsonentzako eta familientzako zerbitzu bat da, eta zaintzaileak atsedean hartzeko ere balio du.

2021ean, 872 eskaera berri egin dira etxez etxeko laguntza jasotzeko eta horietatik 637 izan dira azkenean alta zerbitzuan. Urtean zehar 2.486 pertsona baliatu dira zerbitzuaz (1.826 etxe).

Zerbitzuak honela banatu dira gizarte zerbitzuguneen arabera:

Gizarte zerbitzuguneak	Etxeak/ titularrak	%
Alde Zaharra - Erdialdea	160	%8,76
Amara	211	%11,56
Larratxo - Altza	261	%14,29
Gros - Egia	406	%22,23
Antigua	186	%10,19
Erribera – Loiola - Martutene	231	%12,65
Intxaurren	209	%11,45
Bidebieta - Herrera	162	%8,87
Guztira	1.826	%100,00

Zerbitzu horien titularren kolektiboaren arabera banaketa honako hau da:

Kolektiboa	Etxeak/titularrak	%
Arreta premiak dituzten familia taldeak	27	%1,48
Zainketa premiak dituzten adingabeak	85	%4,65
Ezgaituak	167	%9,15
Adinekoak	1547	%84,72
Guztira	1.826	%100,00

2021ean EEL zerbitzuaren 643 zerbitzu iraungi ziren. Honako hauek izan ziren zerbitzuak eteteko arrazoiak:

Uko egitea	Heriotza	Etenald iaren epea gainditz ea	Aurkezte ko epearen amaiera	Beste udalerri batera aldatzea	Beste errektur so batean sartzea	Beharra desagertzea	Betebeh ar baten baten galtzea	Betebeh ar ez betetzea	Ordainagirien ordainketa justifikaziorik gabe atzeratzea	Lankidetzarik eza / erasoa
146	151	206	19	3	80	27	7	0	3	1

Zerbitzuaren banaketa, onuradunen adinaren eta sexuaren arabera, honako hau da:

	Emakumeak	Gizonak	Guztira	%
< 65 urte	279	248	527	%21,20
65 – 74 urte	155	94	249	%10,02
75 – 84 urte	449	251	700	%28,16
85 urtetik gora	739	271	1010	%40,63
Guztira	1622	864	2486	%100,00
%	%65,25	%34,75	%100,00	

Zerbitzua honela banatu da, erabiltzaileen autonomia-mailaren arabera:

Mendekotasuna	Pertsona onuradunak		Arreta orduak	
Autonomoak	1.469	59,09%	151.936,25	35,80%
Mendekoak	1.017	40,91%	272.450,10	64,20%
Guztira	2.486	100,00%	424.386,35	100,00%

2021ean, etxez etxeko laguntza zerbitzuak 10.807.192,10€-ko fakturazioa eragin du. Gastu hori honela banatu da:

	Guztira
Onuradunen ekarpena	1.941.835,21
Gipuzkoako Foru Aldundiaren ekarpena	2.727.385,64
Donostiako Udalaren ekarpena	6.137.971,28
Guztira	10.807.192,10

Etxez etxeko laguntza zerbitzuaren magnitude nagusiek bilakaera hau izan dute azken urteetan:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prezioa/zerbitzu ordu	20,61	21,47	21,47	23,97	24,67	25,15
Eskaera berriak	612	588	777	866	791	872
Arreta jaso duten etxeak	1.556	1.540	1.688	1.788	1.901	1.826
Arreta orduak	404.913,25	397.792,25	438.824,25	458.035,50	433.619,80	424.386,35
Udalaren ekarpena	3.281.897,20	3.939.415,64	4.950.178,93	6.457.143,48	6.154.587,10	6.137.971,28
Foru Aldundiaren ekarpena	3.990.916,32	3.504.524,70	3.359.722,11	3.025.808,73	2.889.000,48	2.727.385,64
Erabiltzaileen ekarpena	1.115.023,01	1.138.010,28	1.188.081,17	1.575.910,38	1.777.605,14	1.941.835,21
Gastua guztira	8.258.802,37	8.581.950,62	9.497.982,21	11.058.862,59	10.821.192,71	10.807.192,10

4.1.2. Etxez Etxeko Laguntza zerbitzua erabiltzen duten adinekoentzako programa eta zerbitzu osagarriak

Gehienak, etxez etxeko laguntza zerbitzuaz arduratzen den enpresak eskaintzen dituen zerbitzu osagarriak dira, kontratuaren baitan eginiko hobekuntza gisa, eta zerbitzuaren erabiltzaileei eskaintzen zaizkie.

Garbiketa sakona edo "txokeko" garbiketa

2021ean, hainbat intentsitatetako garbiketa lanak egin dira etxez etxeko laguntza zerbitzua duten 12 etxebizitzetan, horietako zenbaitetan behin baino gehiagotan egin da garbiketa eta guztira 300 garbiketa ordu izan dira.

Orientazioa eta laguntza baliabideak

Enpresak etxez etxeko laguntzaren erabiltzaileei laguntzako produktu multzo bat eskaini zien: garabiak, ohe artikulatuak, komunerako eta bainuontzirako egokigailuak, eta horien erabilera azaltzeko orientazio teknikoko saioak. 2021ean, 6 pertsonak erabili dute baliabide horietako bat edo gehiago.

Osasun arloko gestioak eta dokumentazio arlokoak egitera laguntzea

2021ean 45 pertsonari eman zaie zerbitzu hori unean-unean edo aldiari behin, eta osasun zentroetara laguntzea izan da kasurik arruntena. 200 ordu izan dira guztira.

Botikak kudeatzeko laguntza: Sendagaigileen Elkartarekin eta Osakidetzarekin hitzartutako zerbitzua

2021ean, etxez etxeko laguntza zerbitzuaren 135 erabiltzailek hartu dute parte programa honetan. Onuradunentzako doako zerbitzua da, farmaziek ematen dutena, eta botiken erabilera optimizatzea du xede (soilik beharrezkoak diren dosiak ematea, etxean sendagairik ez pilatzeko). Gainera, arreta ematen zaion pertsonari etxean laguntzen dion pertsonaren lana errazten da, botikak emateko orduan.

.

4.1.3. Ke detektagailuen instalazioen azterketa

Urtetik urtera, adinekoen etxeetan instalatuta dauden suteen aurkako prebentzio gailuen mantentze lana egiten da. 2021ean 17 etxebizitzetako gailuen egoera berrikusi da.

4.1.4. Garbiketa integralak kasu berezietan

Aurten 10 etxebizitza garbitu dira Diogenes egoeragatik edo beste arrazoi batzuegatik.

4.1.5. Adinekoei lagun egiten dieten boluntario elkarteekin hitzartutako programak

2021ean, Gizarte Ekintzaren Zuzendaritzak lankidetzaz hitzarmenak izan ditu zenbait gizarte erakunderekin, adineko pertsonak gizarte arloko boluntarioen jarduerak sustatzeko (Ikus 9.2. atala).

Nagusilan eta Gurutze Gorriak adinekoei eta pertsona ezgaituei lagun egiten dieten erakundeetako bi dira. Honako hauek egiten dituzte, besteak beste: etxez etxeko bisitak, telefono deiak eta lagun egitea era guztietako zereginetan (gestioak, kontsulta medikoak, paseoak, aisialdi jarduerak...). Zeregin horietako batzuk egoitzetan egiten dira, adineko askoren bizileku direlako.

Coronavirusek eragindako pandemiagatik 2021ean bizi izan dugun egoera kontuan hartu behar dugu; izan ere, erakundeek egoerak sortutako neurrietara egokitu behar izan dute eta horrek eginiko zerbitzuen arteko desberdintasunak sortu ditu.

Ondoren, GURUTZE GORRIAK 2021ean egindako jardueren datuak zehazten dira.

GURUTZE GORRIA		
Ekintza boluntario mota	ARTATUTAKO PERTSONAK	ORDUAK
Kasu berrien deribazioak 2021ean Udaletik	2 pertsona	
Laguntza puntualak	36 pertsona	75,5 ordu (2,10 ordu pertsonako)
Etxean lagundutako pertsonak	17 pertsona	34 ordu (2h pertsonako)
Bakardadea arintzeko lagun- egiteak	24 pertsona	886 lagun egite (37 lagun egite pertsona bakoitzeko)
Jarraipen emozionaleko deiak	68 pertsona	
Aisialdiko talde-jarduerak	15 jarduera	173 partehartzaile
Proiektuan parte hartzen duten boluntarioak	141 pertsona	

Jarraian NAGUSILANEK 2021ean egindako jardueren datuak zehazten dira.

NAGUSILAN		
Ekintza boluntario mota	ORDUAK	BOLUNTARIOAK
Kasu berrien deribazioak 2021ean Udaletik		7 pertsona
Proiektuan parte hartzen duten boluntarioak		93 pertsona
Banakako laguntza	9 etxebizitza 750 ordu baino gehiagoko boluntariotza	10 pertsona
Zilarrezko haria	55 onuradun Erantzundako 4527 dei	30 pertsona
Animazio-taldeen zuzeneko emanaldiak	18 emanaldi	270 parte hartu duten pertsonak

4.1.6. Telelaguntza zerbitzua

Eusko Jaurlaritzaren zerbitzua da eta *laguntza sareekiko konexio iraunkorra eskaintzen du*, premia bereziko egoeretan edo larrialdietan ahalik eta lasterren esku hartzeko. Horrek pertsonaren bizi kalitatea hobetzen du, etxean seguroago eta autonomoago sentitzen baitira.

2021ean, 1.403 eskaera berri jaso dira, eta honela banatu dira gizarte zerbitzuguneen arabera:

Gizarte zerbitzuguneak	Eskaerak	%
Alde Zaharra - Erdialdea	157	%11,19
Amara	214	%15,25
Larratxo-Altza	121	%8,62
Gros-Egia	363	%25,87
Antigua	205	%14,61
Erribera – Loiola - Martutene	165	%11,76
Intxaurreondo	101	%7,20
Bidebieta, Herrera	77	%5,49
Total	1.403	%100,00

Urtean zehar izan diren aldez gain, Donostiako 6.819 bizilagunek izan zuten prestazio hori 2021. urtean.

4.1.7. Irisgarritasuna egokitze obrak eta laguntza baliabideak

Laguntza teknikoen barnean, *laguntza ekonomikoak eta laguntza baliabideak* daude, eta helburua da mendeko pertsonak edo ezgaituak beren ohiko bizilekuetan bizi ahal izatea, ahalik eta baldintza onenetan.

2021ean, laguntza baliabideen 1.281 eskaera berri tramitatu dira gizarte zerbitzuguneetatik. Aldundiaren ardurapeko laguntzak dira.

4.1.8. Garraio egokitua. DYA

Gizarte Ekintzaren Zuzendaritzak lankidetzaz hitzarmena du DYArekin, *mugikortasun arazoak dituzten mendekoei edo ezgaituei oztopo arkitektonikoak gainditzen laguntzeko* (eskailerak igo eta jaitea, etxe barruan mugitzea...). Gainera, ibilgailu egokituak erabiltzeko aukera ere eskaintzen da. leku batetik bestera joateko.

2021ean, 5 erabiltzaile berri bideratu ziren zerbitzu horietara. Ondoren, DYAk 2021ean egindako zerbitzuak zehazten dira.

	2021ean emandako zerbitzuak, Udalak bideratu dituenak	Donostian egindako zerbitzuak
Kasu berrien deribazioak 2021ean Udaletik	5 pertsona	
Oztopo arkitektonikoak gainditzea	34	176
Lekualdatze egokituak	17	484

4.1.9. Psikoestimulazio kognitiboko programa Alzheimerraren lehen faseetan dauden gaixoenentzat

Gizarte Ekintzaren Zuzendaritzak hitzarmen bat du AFAGIrekin (Alzheimerra dutenen Senitartekoen Gipuzkoako Elkarteak). Helburu hauek ditu:

- Oraindik galdu ez diren funtzio kognitiboak estimulatzea eta erasandakoak lantzea Alzheimerraren hasierako fasean dauden pertsonetan, galera kognitibo txikiak dituztenak eta beren etxean edo senideren batenean bizi direnak.
- Pertsona horien gaitasun funtzionala lantzea, eguneroko zereginei lotutako ariketak eginez, gai izan daitezen autonomo izateko ahalik eta denborarik luzeenean.

Programa horretan 8 lagun inguruko bost talde osatu dira, eta ordu eta erdiko saioak egiten dira astero. 2020-2021 ikasturtean, guztira 39 pertsonak parte hartu dute tailer horietan. Horietatik % 48,71 emakumeak izan dira eta % 51,29 gizonak, batez beste 75,33 urterekin. .

4.2. Gizarte zerbitzuak orain arte inoiz erabili ez dituzten adinekoen bisita programa

2021ean aurrera jarraitu du **adinekoen bisita programak**. Bakarrik bizi eta orain arte hiriko oinarritzko gizarte zerbitzuekin harremanik izan ez duten 85 urtetik gorako pertsonen bisita egin zitzaizen zenbait auzotan (Altza eta Antigua), Altzan beste adineko pertsona batzuekin bizi diren 85 urtetik gorako pertsonak ere bisitatu genituen.

Programak helburu bikoitza du. Alde batetik, bakartze egoerak, zabarkeria kasuak, etab. detektatzea; bestetik, pertsona horiei gizarte zerbitzuei buruzko informazioa ematea, beren eskubideak eta horiek erabiltzeko modua ezagutu ditzaten.

2021ean programa **bi hilabetez** bakarrik ezarri ahal izan zen, eta emaitzak honako hauek izan ziren:

	Guztira
Telefono elkarrizketa soilik onartu dutenak	39
Etxean bisita onartu dutenak	21

4.3. Eguneko arreta komunitate ingurunean: Goizaldiak

Egoera ahulean dauden adineko **pertsonentzat pentsatutako zerbitzu bat** da, *pertsona horiek beren ohiko ingurunean bizitzen jarraitu ahal izateko eta haien sozializazioa errazteko*. Adinekoek bakarkako, taldekako eta komunitate jardueretan parte hartzen dute, osasun fisikoa eta kognitiboa mantentzeko eta gizarte harremanak hobetzeko.

Baliabideak komunitate ikuspegia du, eta zerbitzu unitateak auzoz auzo hedatzea da xedea, ahalik eta hurbilenen egoteko zerbitzuaren erabiltzaile izan daitezkeen pertsonengandik. 2021ean aktiboak izan diren taldeak hauek dira:

- Egia: Egiatarra Elkartea
- Bidebieta: Guardaplata Elkartea
- Alza: Nao Etxea Elkartea
- Gros: Nafarroa Behera plazan dagoen lokala, Groseko auzo-elkartearen ondoan.

2021ean, 14 pertsonen eskaerak jaso dira eta 38 izan dira programan parte hartu dutenak.

4.4. Adineko pertsonentzako bizilekuak

2021ean, **adinekoentzako bizilekurako udal zerbitzuak** hiru baliabide mota eskaini ditu: tutoretzapeko apartamentuak, etxebizitza komunitarioak eta egoitza-plazak.

TUTORETZAPEKO APARTAMENTUAK	2021ko PLAZAK
Berrako tutoretzapeko apartamentuak	Gehieneko plaza kop.: 39 (33 apartamentu, horietatik 6 erabilera bikoitzeko aukerarekin)
Zorroagako tutoretzapeko apartamentuak	Gehieneko plaza kop.: 27 (17 apartamentu, horietatik 10 erabilera bikoitzeko aukerarekin)
Elizaran tutoretzapeko apartamentuak	Gehieneko plaza kop.: 10 (8 apartamentu, horietatik 2 erabilera bikoitzeko aukerarekin)
Txara 2ko apartamentu balioanitzak	Gehieneko plaza kop.: 18 (18 apartamentu)
Ategorrieta, Berio, Benta-Berri eta Marrutxipiko tutoretzapeko apartamentuak	Gehieneko plaza kop.: 49 Ategorrieta. Gehieneko plaza kop.: 6 (4 apartamentu, 2 erabilera

	bikoitzeko aukerarekin). Berio. Gehienezko plaza kop.: 9 (8 apartamentu, 1 erabilera bikoitzeko aukerarekin). Benta-Berri. Gehienezko plaza kop.: 6 (3 apartamentu bikoitz). Marrutxipi: Gehienezko plaza kop.: 28 (14 apartamentu erabilera bikoitzeko aukerarekin).
Monseko etxebizitza komunitarioak	36 plaza (16 apartamentu; horietatik 12 erabilera bikoitzekoak dira eta 4 erabilera hirukoitzekoak).

Lehenengo seihilekoan, plaza horietatik hiru COVID bidezko isolamenduak egiteko erabili ziren, apartamentista berrien sarreretatik eta/edo isolamenduetatik eratorriak, gela bikoitzak partekatzen dituzten eta COVIDean positiboak izan ziren erabiltzaileen kasuan.

Bigarren seihilekoan, plaza horiek betetzen joan ziren, sarrera berrien bidez. 2021aren amaieran isolamenduetarako plaza bakarra egon da.

ADINEKOENTZAKO EGOITZAK	2021eko PLAZAK
Zorroaga egoitza	67 plaza (lagun batentzako eta/edo bi lagunentzako gelak).

Lehen seihilekoan, 67 plaza horietatik bi COVID bidezko isolamenduak egiteko erabili ziren, egoiliar berrien sarreretatik eratorriak, eta/edo isolamenduak egiteko logela bikoitzen kasuetan.

Urtearen erdialdetik aurrera, plaza horiek bete dira, sarrera berrien bidez.

2021ean, honela erabili dira bizileku baliabide horiek:

	Tutoretzapeko Apartamentuak	Adinekoentzako egoitzak
2021ko eskaera berriak	65	35
Itxaron zerrendan egonik plaza eskuratu dutenak	19	11
Erabiltzaileen lekualdaketak	7	4
Atzera egitea eskaeran eta/edo bajak itxaron zerrendan	53	27
Plaza okupatuak guztira	156	67

Itxaron-zerrendako atzerapenei eta/edo bai buruzko datuak 2021ean egindako itxaron-zerrendaren eguneratzeak erortzen dira. Arrazoiak askotarikoak dira: atzera egiteak, mendetasun-egoera aldatzeagatik foru-baliabideetarako sarbideak, beste udalerri/autonomia-erkidego batzuetara lekualdatzeak eta heriotzak.

2021ean, hau izan da adinekoentzako bizilekuen kostua:

	Tutoretzapeko Apartamentuak	Adinekoentzako egoitzak
Kostua guztira	1.660.864,67 €	1.407.710,07 €
Erabiltzaileen ekarpena	647.980,65 €	532.766,92 €
Udalaren ekarpena	1.012.884,02 €	874.943,15 €

4.5. Adinekoentzako larrialdietarako plazak

Udalak **adinekoen larrialdietarako** plaza bat kontratatua du Zorroaga Fundazioarekin, larrialdia sortu eta mendekotasuna duten pertsonentzako plazarako larrialdiko sarbidea eskuratzeko ez duen kasurako.

2021ean, Adineko Pertsonen Zerbitzuak larrialdiko 11 kasutan esku hartu du, horietatik 2 udal plazetara, 7 foru plazetara eta 2 osasun sistemara bideratu zituzten.

4.6. Adinekoen sustapenerako eta parte-hartze aktiborako jardun ildoak

4.6.1. Adinekoen autoantolaketaarako laguntza

Gizarte Ekintzaren Zuzendaritza elkarlanean ari da erretiratuen 24 elkarterekin, hiriko hainbat auzotan, *adinekoen autoantolaketa sustatu eta haien jarduera eta ekintzetan laguntzeko*. Lankidetzaren funtsezko ardatzak hauek dira:

- Udalaren lokalak erabiltzen lagatzea, lokalak etengabe berritu eta egokitzeko konpromisoarekin. 19 dira udalaren ondareko lokaletan bere jarduera garatzen duten erretiratuen elkarteak.
- Diru laguntza bidez, honako gastu hauek finantzatzea: oinarritzko zerbitzuen mantentzea (garbiketa, telefonoa, berokuntza, segurtasuna, etab.); elkartearen kudeaketa eta dinamizazioarako laguntza zerbitzuen kontratazioak eragindako gastuak; eta bazkideentzako prebentzio arloko jarduerak programatzeak eragindako gastuak. 2021ean, 601.700 € bideratu ziren; horietatik 12.500 € Aspeonce elkarteari zuzeneko diru laguntza ordaindu zitzaion, eta 589.200 € erretiratutako adinekoen 23 elkarten artean banatzeko (Ikusi 2. Eranskina).
- Laguntza teknikoko zerbitzua ematea Donostiako udalerriko adinekoen elkarteei. Zerbitzu hori elkarte horietako zuzendaritza-batzordeen eskura dago, beren burua antolatzen laguntzeko, ekonomia- eta administrazio-lanari aurre egin ahal izan diezaioten. Zerbitzu hau elkarteetako zuzendaritza-taldeen ezaugarrietara egokitzen da, beharra eta laguntza moten arteko oreka bilatuz, eta elkarlanean ari da zuzendaritza taldeekin, hau da, beharren arabera exekutatu, gainbegiratu edota lagundu egiten die zuzendaritza taldeei, baina ez du haien zatian lan egiten, haiekin baizik. Zerbitzua honela banatzen da:

BABES ZUZENA - % 66.6 (2.170 ordu)

- Kudeaketa ekonomikoa eta administratiboa (%49-1.073,25 ordu)
- Informazio-formazioa, orientazioa eta elkarten kudeaketa (%33-717,25 ordu)
- Dinamizazioa eta jardueren sustatzea (%18-379,75 ordu)

ZEHARKAKO BABESA - %30 (1.086,75 ordu)

Zerbitzu honen esku hartzearen ondorioz nabarmentzekoa da, berria delako, Adineko Pertsonen Elkartetako kideak Donostia Lagunkoiarekin loturiko hiri mailako inizatiba ezberdinetan hartzen ari direla parte. Honako hauetan, hain zuzen:

- Zaintek: Adinekoak eta/edo mendekoak beren etxeetan artatzen laguntzeko teknologia berria.
- Herrerako Sukalde: Etxeetara janari aberatsa, osasungarria eta merkea eramateko antolaketa komunitarioa. Lekua: Erretiratuen Aterpea Elkartea.
- Trebakuntza digitala : Adinekoei beren gaitasun digitalak eskuratzen eta hobetzen laguntzea – Balioekin –, modu koordinatuan eta beren nahi eta premiekin konektatuta, ekitate digitala lortzen laguntzeko.
- #100fluencers: Komunikabide digitaletan zahartzeari buruzko estereotipoak aztertzea eta azaltzea.
- 100up: Mundu osoko 100 pertsonatik gorako zazpi dokumentalari buruzko solasaldia.
- Dbus auditoria: Dbus-en ibilgailu berriei buruzko kontraste-esperientzia.
- Auzotu: Eguneroko teknologiaren bidez, pertsonen eta auzoko erakundeen arteko loturak erraztu eta indartu ditzaketen konponbideak aztertzea.
- RCP / BBB: Bihotz-biriketako bizkortze-teknikak irakastea, bihotz-gelditze baten aurrean jarduteko gai izateko.
- Adinekoen zentroak, Gure hirian betetzen duten funtzio soziala ikusaraztea eta balioestea, eta bultzatzen ari zireten eraldaketa-prozesuari buruz hitz egitea, errealitate berriei erantzuteko eta etorkizun ziurgabeari aurre hartzeko.
- Jendaurrean ehuntzea: indarkeria sexistaren aurkako Madejen aldeko topaketa

Ekimen hauetan ez dute adineko pertsonak zuzenean parte hartzen, laguntza teknikoak baizik:

- Gertu: Donostiako Udalaren antolaketa hobetzeko prozesuaren barruan kokatzen den proiektua da. Helburua da hurbileko auzo eta inguruneetako jarduketei logika globalagoak eta irtenbide lotuagoak nola txertatu aztertzea.
- Erlauntza: 4 auzoetan (Bidebieta, Altza, Amara Berri, Alde Zaharra-Erdialdea).
- Auzoetan hainbat zerbitzutatik pertsonengana, batez ere adinekoengana, lan egiten duten pertsonen artean elkarrenganako konfiantza handiko harremanak aktibatzea du helburu.
- .Eta beste batzuk, jarraipen gisa, hiriko edo kanpoko eragileekiko harreman-loturak.
- Izarbiderekin, boluntarioen bidez adinekoen gela informatikoetarako sarbidea sustatzeko

4.6.2. Adinekoen parte-hartze aktiboa, soziala eta kulturala sustatzea udal ekipamendu komunitarioetan

+55 programa *adinekoak gizartean parte-hartzera bultzatzeko udal egitasmo bat da*. Aisialdian eta denbora librean oinarritua nagusiki, komunitate baliabideak erabiltzen ditu (kultur etxeak, Topalekua, Udal Musika eta Dantza Eskola). Zahartze aktiboa sustatzeko programa hau lankidetzan egiten da Donostia Kulturarekin eta Udal Musika eta Dantza Eskolarekin.

+55 programaren helburu orokorrak eta ekintzak honako hauek dira:

- 55 urtetik gorakoen parte-hartzea sustatzea udal ekipamendu komunitarioetan antolatzen diren zerbitzu eta ekintzetan (kultur etxeak, Musika eta Dantza Eskola, Topalekua, etab.).
- Eragile eta erreferente tekniko izatea Topalekuan jarduerak egiten dituzten adinekoen elkarreentzat, zentro hori Gizarte Ekintzaren Zuzendaritzak pertsonen eta elkarrean (adinekoen elkarreak nagusiki) parte-hartzea sustatzeko erabiltzen duen baliabidea izanik.
- Donostian antolatzen diren aisialdi eta denbora libreko jarduera eta ekintzei buruzko informazioa ematea adinekoiei.
- Kultur boluntarioritza sustatzea.

PARTE-HARTZAILEEN PROFILA

+55-ean parte hartzen duten pertsonen profila honako ehuneko hauen bidez konfiguratzeko da:

- % 79,1 emakumeak dira
- Adin-tarterik ohikoena 63-71 urte bitartekoa da
- Erabiltzaileen jatorria Donostia (% 88), Pasaia (% 5,1) eta Errearteria (% 3,8) artean dago.
- % 55,72 bakarrik joaten dira jardueretara

ZABALKUNDEA

% 48,7k hileko agendaren bidez ezagutzen ditu +55 jarduerak, eta % 26,3k lagun bidez.

BANAKAKO ARRETA

ARTATUTAKO PERTSONAK	
MAIL BIDEZ	1298
TELEFONO BIDEZKO ARRETA	1677
AURREZ AURREKO ARRETA	1568
URTEKO GUZTIZKOA	4543

JARDUEREN LABURPENA

BERTARATUAK	JARDUERAK	ARTATUTAKO PERTSONAK
9217	717	4543

EGINDAKO JARDUERAK

+ 55eko taldeak programak berak edo programaren helburuak lortzen laguntzen duten beste eragile batzuek antolatutako jarduerak gainbegiratzeko dituzte. Jarraian, + 55 eko taldeak, Donostia Kulturak eta programako boluntarioekin kudeatzen diren jardueren adibideak azalduko ditugu.

- **+ 55 Jarduerak:** Donostiako ibilaldiak, mugikorrekotailerrak, tutoretza pertsonalizatuak, musikak, Soy Ritmo, Zarzuela, Del Movimiento a la danza, Sexhitz, antzerkia, adituekin egindako hitzaldiak, bideo foruma, martxa nordikoa, paseoak Altzatik, kirola udan, poesien txokoa, kontakizun laburren lehiaketak eta sorkuntza artistikoa, belaunaldien arteko jarduerak, giza liburutegia, etab.
- **Adinekoek sustatutako ikastaroak:** batukada, Adineko Bizien Kluba, Ingurumeneko Tailerra, etab.
- **+ 55ek Donostia Kulturaren sustatutako ikastaroak:** kultur etxeetako arduradunekin harreman zuzena izateak aukera ematen digu pertsona nagusien interesari buruzko aholkularitza espezifikoak emateko, eta, horren ondorioz, benetako eskariari hobeto egokitzen zaizkion programazioak egin daitezke. Hona hemen adibide batzuk: keinuzko antzerkia, Mindfulness, Dantza garaikidea, Irakurketa erraza, Hilaran dantza, Adimen Emozionala, etab.
- **Egindako eta egiten ari diren zeharkako jarduerak:**

Sare-lanak zeharkako jarduerak sortzea ere badakar, Auzo Elkarteekin, Erretiratu Elkarteekin, Adinekoen Elkarteekin (Helduen Hitzak, Acex-Eske, Kantuz Bizi, Kursaal Eszena, San Telmo, Donostia Kulturako Liburutegiak, Afagi, Donostiako Udaleko Sailak (Gazteria, Ingurumena, Osasuna, Mugikortasuna, Kooperazioa, etab.), Musikenerekin, Altzako Historia Mintegiarekin, Farmazia hauekin, etab. Besteak beste:

1. Challenge for Future: gazteak eta adinekoak garapen iraunkorrekot helburuetarako ekintzak garatzen. Mondragon Team Academy.
2. Mimosak: hiru belaunalditako emakumeak, beren biografia sexualtei buruz hausnartzen eta partekatzen. LEAN. Arrasateko Unibertsitatea+Gazteria (MARTX UP!) + Berdintasuna.
3. Sexhitz: helduen sexualitate atsegina lantzeko programa. Ekialdeko + Ekialde Feministako Barruti Batzordea.
4. Ingurumen Tailerra: ingurumena sentsibilizatzeko tailerra, adineko boluntario batek gidatuta. Ingurumen Saila, Udala eta GFA.
5. Kaebnai: belaunaldien arteko jarduerak, non gazte boluntarioek adinekoen teknologia berriak ulertzen eta praktikatzeko laguntzen dieten. Jatorra eta Egi KE.
6. Tutoretza digitalak: plus 55 taldeak, tutoretza indibidualerako formatu baten bidez, aukera ematen die adinekoen mugikorraren edo bestelako gailu digitalen

funtzionamenduari buruz ikasteko, konfiantzazko harremanak sortzen ditu eta programak zer eskain diezaiekeen jakinarazten du.

7. Adineko emakumeentzako autodefentsa feminista: nola identifikatu egunean zapaltzen gaituzten mikromatxismo txikiak, adineko emakumeentzat. At Ategorrieta eta Intxaurre KE.
8. Berriztu: belaunaldien arteko tailerra ingurune ezegonkorretatik datozen gazteekin, adinekoekin harremanetan jartzen direnak hainbat tailerren bidez.
9. Emakume Zientifikoak: Nanogunerekin lankidetzan aritzea adineko emakumeei zuzenduta, zientzialariek hainbat esparrutan egindako lana ezagut dezaten.
10. Basoko bainuak: basoek eskaintzen duten naturarik garbienarekin berriz lotzean datza, eta, horrela, onura ugari eragiten dizkio basoa egiten duenaren osasunari. Cristina-enea Fundazioa.

4.6.3. Bizialdi osoko ikaskuntza sustatzeko ekimenetarako laguntza

Gizarte Ekintzaren Zuzendaritzak laguntza ematen die Donostian *etengabeko ikaskuntzaren arloan martxan dauden egitasmoei, adinekoen parte-hartzea eta zahartze aktiboa indartzeko ekimen gisa.*

Hori horrela, ACEX-ESKE eta Helduen Hitza elkarteek laguntzen zaie, diru laguntzen bidez eta/edo espazioak lagata. Adineko pertsonen elkarteak dira, batik bat kultur arloko prestakuntza lantzen dutenak, eta topaleku bat ere eskaintzen diete adinekoek.

Besteak beste, alor hauei lotutako gaiak lantzen dituzte: historia, artea, literatura, psikologia, etika, gizarte trebetasunak eta ohitura osasungarriak.

4.6.4. Topalekua

Topalekua herritarren eta elkartearen (adinekoen elkarteak nagusiki) parte-hartze soziala bultzatzeko ekipamendua da, eta horretarako, hainbat baliabide eskaintzen zaizkie beren helburuekin lotutako jarduerak egiteko. Besteak beste, honako hauek eskaintzen dira: espazio partekatuak, bulego gisa erabiltzeko (elkarrekin egoitza modura), erabilera anitzeko aretoak era askotako jarduerak egiteko, etab.

Honako hauek dira Topalekuan egoitza duten elkarteak/taldeak:

- Goiko Galtzara erretiratuen elkartea
- Helduen Hitza
- Acex/Eske
- Lantxabe (Aieteko auzo-elkartea)
- Gurutzeaga abesbatza

Topalekuan egoitza duten elkarte horiez gainera, badira ekipamendua aldi berean erabiltzen duten elkarteak, oro har adinekoentzat izan ohi diren ekintzetarako edo gizarte izaerako beste ekimen batzuetarako. Ondoko taulan, 2021ean elkarte horiek eta beste batzuek Topalekuan eginiko jardueren kopuruak ikus daitezke:

Jarduerak	Saioak
HELDUEN HITZA (ikastaroa, ostegunetako foroa, antzerki taldea, bilerak, literatura solasaldiak eta euskara)	219
GOIKO GALTZARA (bingo, taichi, unean uneko bilerak)	15
GURUTZEAGA ABESBATZA	15
UDALAK ANTOLATUTAKO BILERAK ETA BESTE BATZUK	52
ACEX/ESKE	42
LANTXABE (musika modernorako sarrera, yoga, solasaldia, zinema, jaiak)	219
Guztira	562

4.7. Foru Aldundiaren eskumeneko baliabideak eta prestazioak mendeko pertsonentzat

4.7.1. Mendekotasun balorazioa

Mendekotasunaren balorazioaren bidez, *adineko baten edo ezgaitasun bat duen pertsona baten mendekotasun maila neurtzen da*. Maila hori ezarrita, pertsona horrek eskubide batzuk izango ditu Mendekotasun Egoeran dauden Pertsonen Autonomia Pertsonala eta Laguntza Sustatzeko Legearen bidez xedatutako prestazio sisteman.

2021ean, Donostiako Udaleko gizarte zerbitzuek mendekotasunarekin lotutako 4.322 balorazio izapidetu zituzten guztira (3.023 Mendekotasun Balorazio eta 1.299 RAI egoitzetako sarbiderako).

Gizarte zerbitzuguneen arabera, honela banatu ziren balorazio horiek:

Gizarte zerbitzuguneak	MBB	RAI	MBB+RAI	%(MBB+RAI)
Alde Zaharra - Erdialdea	324	111	435	%10,06
Amara	466	167	633	%14,65
Larratxo - Altza	251	124	375	%8,68
Gros - Egia	752	355	1107	%25,61
Antigua	505	208	713	%16,50
Erribera - Loiola - Martutene	316	141	457	%10,57
Intxaurrenondo	201	89	290	%6,71
Bidebieta - Herrera	208	104	312	%7,22
Guztira	3.023	1.299	4.322	100,00

4.7.2. Adineko mendekoentzako laguntza ekonomikoak

Mendekotasunaren Legeak *diru laguntza batzuk arautzen ditu mendekotasun egoeran dauden pertsonentzat*. 2021ean laguntza hauek eskatu dira:

Gizarte zerbitzuguneak	Laguntzak	%
Familia inguruneko zaintzetarako prestazio ekonomikoa (FIZPE)	585	%52,14
Laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoa (LPPE)	379	%33,78
Zerbitzuari loturiko prestazio ekonomikoa (ZLPE)	158	%14,08
Guztira	1.122	%100,00

Laguntzak honela banatu dira gizarte zerbitzuguneen arabera:

Gizarte Zerbitzugunea	FIZPE	LPPE	ZLPE	Laguntzak guztira	%
Alde Zaharra - Erdialdea	83	27	23	133	%11,85
Amara	125	49	27	201	%17,91
Larratxo - Altza	15	44	11	70	%6,24
Gros -Egia	132	89	42	263	%23,44
Antigua	110	74	24	208	%18,54
Erribera – Loiola - Martutene	71	42	12	125	%11,14
Intxaurreondo	19	31	12	62	%5,53
Bidebieta - Herrera	30	23	7	60	%5,35
Guztira	585	379	158	1122	%100,00

Gipuzkoako Foru Aldundiak emandako datuen arabera, hauek dira Donostian 2021eko aldiren batean onuradun izen diren eta urte horretan egin diren ordainketen kopuruak:

	2021	Emakumeak	Gizonak	Guztira
FIZPE	Ordainketak	2.833.274,57	2.234.380,02	5.067.654,59
	Hartzaileak	1.162	957	2.119
LPPE	Ordainketak	6.343.426,58	2.231.352,51	8.874.779,09
	Hartzaileak	1.473	549	2.022
ZLPE	Ordainketak	596.848,34	283.846,30	880.694,64
	Hartzaileak	170	78	248
Guztira	Ordainketak	10.073.549,49	4.749.578,83	14.823.128,32
	Hartzaileak	2.718	1.522	4.240

2021ean, mendekotasunaren prestazio ekonomikoak jasotzen dituzten 1.006 pertsonen jarraipena egin da etxeko bisitaren bidez. Batez ere 2021ean egindakoak FIZPEen hartzaileenak izan ziren.

4.7.3. Mendekoentzako egoitzak eta eguneko zentroak

2021ean, gizarte zerbitzuguneek 561 eskaera izapidetu dituzte adineko mendekoei egoitza plazetarako (horietatik, 85 aldi baterako) eta 196 eskaera eguneko zentroetarako.

Eskaerak honela banatu dira gizarte zerbitzuguneen arabera:

Gizarte zerbitzuguneak	Egoitza	Eguneko zentroa	Guztira	%
Alde Zaharra - Erdialdea	60	20	80	%10,57
Amara	104	28	132	%17,44
Larratxo - Altza	58	17	75	%9,91
Gros - Egia	123	51	174	%22,99
Antigua	63	31	94	%12,42
Erribera – Loiola - Martutene	60	20	80	%10,57
Intxaurreondo	48	18	66	%8,72
Bidebieta - Herrera	45	11	56	%7,40
Guztira	561	196	757	%100,00

4.8. Donostia Lagunkoia

Donostia Lagunkoia egitasmoaren bidez, **adinekoen eta oro har donostiarren bizi kalitatea hobetu** nahi da.

Gizarte Ekintzaren Zuzendaritzak egiteko garrantzitsua du egitasmo horren dinamizazioan, eta Donostia Lagunkoia Ekintza Planeko ardatzetako bat den “Zaintzen duen komunitatea” atalean ekintza eta neurri zehatzak burutzeko ardura du.

Ekimen horiek adineko hauskorrei laguntzeko sare komunitarioa diseinatzera bideratuta daude. Hori Donostia Lagunkoia Planaren lan-ildoetako bat denez, Zuzendaritza honen erantzukizuna da planaren garapena sustatzea.

Ondoko lerroetan, 2021ean gauzatutako ekimen garrantzitsuenak aurkezten dira.

Gipuzkoako bakardadeei aurre egiteko estrategia den Hariak estrategia definitzeko parte-hartze prozesuan Gizarte Ekintzaren partaidetza.

Plus 55 programa eta Adinekoen elkarten laguntza teknikoaren zerbitzuak inplikatzeko, hirian adinekoekin gaikuntza digitaleko ekimenak garatzen ari diren eragileen arteko lankidetzak bultzatzeko aktibatu den espazioan.

Gainera, Etorkizuna Eraikiz-ek finantzaturako proiektuen esparruan, Gizarte Ekintzak Tolosa, Oiartzun eta Erreterriko udalekin batera, zainketa publiko-komunitarioen ekosistemak indartzeko proiektuaren hausnarketan parte hartu du.

KOMUNITATE EKIPAMENDUAK HOBETZEKO ESKU HARTZEAK:

Adineko Pertsona Erretiratuen lokalak hobetzeko eta egokitzeko helburuz, honako lanei ekin diegu.

- Intxaurralde Elkartearen erretiratu etxe berriaren obrarekin jarraitu du, adinekoen apartamentuetarako Etxegintza sustatzen ari den eraikinean.
- Zenbait Elkarteren lokalak berregokitzeko irtenbideak bilatzeko ikerketekin egin dugu aurrera (Erdialde eta Groseko Zabalza).
- 5 erretiratu etxeren jarduera-lizentziak arautu ditugu.
- Erretiratuen etxeetako 10 tabernetako osasun-erregistroak eskatu dira.